

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2019 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko T. K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego we Wrześni

z dnia 29 listopada 2018 r.

sygn. akt IC 303/18

uchyla zaskarżony wyrok w części obejmujące powództwo o zapłatę kwoty 4 380,09 zł (cztery tysiące trzysta osiemdziesiąt złotych dziewięć groszy), znosi postępowanie przeprowadzone na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 listopada 2018 roku i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu we Wrześni do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko pozwanej T. K. o zapłatę kwoty 12 264,16 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 4 380,09 zł za opóźnienie od dnia 1 marca 2017 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 7 714,97 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, nadto o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2018 r. wydanym na posiedzeniu niejawnym Sąd Rejonowy we Wrześni powództwo oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, dotyczącej roszczenia w kwocie 4 380,09 zł obejmującej kapitał niespłaconego kredytu. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na pełnym pominięciu dowodu w postaci odpisu postanowienia w przedmiocie zmiany wierzyciela hipotecznego, na okoliczność

istnienia wierzytelności hipotecznej na rzecz powoda, a w konsekwencji na błędnym przyjęciu, że dochodzone roszczenie w zakresie obejmującym kapitał nie jest powodowi należne,

- art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, w sytuacji gdy uwzględnienie i zastosowanie tego przepisu było zasadne, bowiem zebrane dowody dały podstawę do przyjęcia, iż wierzytelność dochodzona w niniejszym postępowaniu w zakresie kwoty 4 380,09 zł jest zabezpieczona hipoteką na rzecz powoda.

Wobec podniesionych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez zasądzenie kwoty 4 380,09 zł oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Powód wniósł ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, a niezależnie od podniesionych w niej zarzutów koniecznym stało się wydanie orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Rejonowy naruszył prawo procesowe, którego konsekwencją jest nieważność postępowania.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak pod uwagę nieważność postępowania. Zastrzeżenie, że nieważność postępowania jest uwzględniana w granicach zaskarżenia oznacza, iż w razie stwierdzenia tego rodzaju uchybień, Sąd II instancji musi respektować określony przez skarżącego zakres żądanej kontroli zaskarżonego orzeczenia. W rezultacie takiego uregulowania problematyki uwzględniania nieważności postępowania przez Sąd drugiej instancji, skarżący nie ma obowiązku zgłaszania tej treści zarzutu. Działanie Sądu drugiej instancji z urzędu nie wyłącza jednak możliwości wystąpienia przez stronę z takim zarzutem, ani przytaczania okoliczności wskazujących na nieważność postępowania. W razie stwierdzenia nieważności postępowania nie jest zaś konieczne wykazywanie istnienia wpływu owej nieważności na wynik sprawy. W przypadku wystąpienia któregośkolwiek ze zdarzeń powodujących nieważność postępowania nie jest potrzebne badanie istnienia związku przyczynowego między konkretnym uchybieniem procesowym powodującym nieważność, a wynikiem sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 maja 1997 r., sygn. akt II CKN 70/97, LEX nr 50795 oraz z dnia 20 maja 2011 r., sygn. akt II PK 295/10, LEX nr 898699).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy na uwadze należy mieć, że jak wynika z protokołu posiedzenia z dnia 29 listopada 2018 r. wyrok został wydany na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z jego treścią Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uznał - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Dopuszczalność zastosowania przywołanej normy uzależniona jest od alternatywnego spełnienia jednego z dwóch warunków. Pierwszym jest uznanie powództwa przez stronę pozwaną, a drugim uznanie przez Sąd, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Drugi z wymogów uzależniony natomiast jest od uprzedniego złożenia przez strony pism procesowych i dokumentów, co umożliwi dokonanie oceny w przedmiocie konieczności przeprowadzenia rozprawy w oparciu o całokształt przytoczonych twierdzeń i wniosków dowodowych.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2018 r. nakazał doręczyć pozwanej odpis pozwu i zobowiązał ją do wniesienia odpowiedzi na pozew, pod rygorem uznania, że uznaje powództwo oraz do wskazania czy domaga się przeprowadzenia rozprawy, pod rygorem uznania, że nie domaga się przeprowadzenia rozprawy. Korespondencja została zaadresowana na inny adres niż wskazany przez powoda w pozwie i podwójnie awizowana (wynikający z Systemu P.). Sąd pierwszej instancji nie zwrócił uwagi, iż wprawdzie jako adres zamieszkania pozwanej widnieje zarówno w umowie o kredyt gotówkowy jak i w Systemie P. W. ul. (...), ale sama pozwana w umowie o kredyt wskazała jako adres korespondencyjny (...), W.. I taki adres został wskazany przez powoda w pozwie.

W przedmiotowej sprawie nie zaistniała żadna z przesłanek, pozwalających na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym, w trybie art. 148⁽¹⁾ § 1 k.p.c. Niewątpliwie powództwo nie zostało uznane przez pozwaną, bowiem w

orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że uznanie powództwa musi być wyraźne. Nie można uznać powództwa w sposób dorozumiany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 28 kwietnia 2015 r., I ACa 715/14, Lex 1793804 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 12 grudnia 2014 r., I ACa 892/14, Lex 1651980). Pozwana nie odebrała korespondencji zawierającej odpowiedź na pozew i nie złożyła żadnego oświadczenia w przedmiocie uznania powództwa, tym samym nie doszło do tej czynności procesowej, która nie może mieć miejsca w sposób konkludentny. Nie ma przy tym znaczenia, że Sąd powództwo oddalił, istotnym jest bowiem spełnienie przesłanek warunkujących wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym. Z tej przyczyny uznać należało, że nie została spełniona także druga z dwóch alternatywnych przesłanek, pozwalających wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym. Nie zostało bowiem złożone przez pozwaną żadne pismo procesowe, tym samym nie jest znane stanowisko pozwanej w przedmiocie zasadności dochodzonego roszczenia. Z tej przyczyny Sąd Rejonowy nie miał podstaw do dokonania oceny czy istnieje konieczność przeprowadzenia rozprawy, co wyklucza możliwość zastosowania art. 148⁽¹⁾ § 1 k.p.c.

Zaznaczenia wymaga, że brak konieczności rozpoznania sprawy na rozprawie zaistnieje wówczas jedynie, gdy zaniechanie to nie spowoduje naruszenia praw strony do udziału w postępowaniu. Minimalną przesłanką pominięcia rozprawy jest więc zapewnienie stronom możliwości zapoznania się z całokształtem materiału procesowego branego pod uwagę pod osąd, w tym też ze stanowiskiem strony przeciwnej będącym repliką w stosunku do zarzutów (zwłaszcza jeśli replika ta odnosi się merytorycznie do argumentacji strony).

Po wtóre Sąd decydując się na pominięcie rozprawy powinien mieć uzasadnione podstawy do przekonania, że strony przedstawiły całość argumentacji istotnej dla rozstrzygnięcia i zarazem miały możliwość odniesienia się do stanowiska strony przeciwnej. W ten sposób oceniać należy całokształt zgłoszonych twierdzeń i przedstawionych wniosków o którym mowa w art. 148¹ § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy stwierdza, że wydając wyrok na posiedzeniu niejawnym, bez uznania powództwa przez pozwaną i wobec braku złożenia przez nią pisma procesowego Sąd pierwszej instancji naruszył regulację z art. 148¹ § 1 k.p.c. Podkreślić należy, że zasadą w postępowaniu cywilnym jest rozpoznanie sprawy na posiedzeniu jawnym art. 148§1 k.p.c., wyjątki zaś, które przewidują rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym muszą wynikać z przepisów szczególnych i nie mogą być interpretowane rozszerzająco. W takim bowiem przypadku dochodzi do naruszenia prawa do obrony. I nie zmienia to faktu, iż powództwo w sprawie zostało oddalone. Może bowiem okazać się, iż zarzuty apelacyjne będą uzasadnione, co wpłynie niekorzystnie na sytuację prawną strony pozwanej. Na uwadze należy mieć również, iż w przypadku gdy strona pozwana nie stawia się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie to Sąd zgodnie z art. 339§1 k.p.c. wydaje wyrok zaoczny. Tym samym wydany w sprawie wyrok winien być wyrokiem zaocznym.

W tym stanie rzeczy zasza nieważność postępowania w myśl art. 379 pkt 5 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok w zaskarżonej części, zniósł postępowanie przed Sądem Rejonowym we Wrześni przeprowadzone na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 listopada 2018 roku i przekazał sprawę w tym zakresie sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (art. 108 § 1 k.p.c.).

Brygida Łagodzińska